

Ord. Prof. Dr.

A. SÜHEYL ÜNVER'in EDİRNESİ

Yrd. Doç. Dr. Ratip Kazancıgil

Ord. Prof. Dr.
A. SÜHEYL ÜNVER'in
EDİRNESİ

Yrd. Doç. Dr. Ratip Kazancıgil

EDİRNE İL HALK KÜTÜPHANESİ	
<i>Ratip Kazancıgil</i>	Bölümü
DEMİRBAŞ NO.	120731
TASNİF NO.	100.91

1999 - İSTANBUL

Edirne Valiliği Yayınları No: 4
İl Kültür Müdürlüğü Yayınları No: 1

Edirne Valiliği Yayınları No: 4
İl Kültür Müdürlüğü Yayınları No: 1

©EDİRNE VALİLİĞİ

İstanbul, Haziran 1999

ISBN 975-585-070-8

Grafik, dizgi, baskı, cilt
Acar Matbaacılık A.Ş. (0212) 422 18 34

S U N U Ş

Cumhuriyetimizin 75. ve Osmanlı Devleti'nin 700. Kuruluş Yıldönümü Kutlamaları, Edirne için daha özel bir anlam taşımaktadır.

Edirne, 92 yıl Osmanlı Cihan Devleti'ne başkentlik yapmış ve 19. yüzyıl başlarına kadar da ikinci başkent niteliğini korumuş olmakla, imparatorluk dönemi tarihimizde, yeri doldurulamaz özelliklere sahip bir kentimizdir.

Cumhuriyet dönemimizde ise, yurdumuzun batıya açılan en büyük kapısı ve Türkiye'nin vitrin kenti olma özelliğini taşımaktadır. Bu nedenden ki, kutlama törenleri, bu kentte âdeta kutsallaşmaktadır.

Bu mutlu yıldönümlerinde yapılan etkinlikler arasında, kalıcı türden olanlarına özellikle yer verilmiş olup, Edirne'nin dününü ve bugününü gelecek kuşaklara aktaran kitapların, bastırılıp yayınlanması da kararlaştırılmıştır.

Bunların herbiri değişik yönlerden Edirne'nin tarihi ve kültürel özelliklerini yansıtmakta olup, bu özellikleri günümüz insanına tanıtan Yrd. Doç. Dr. Ratip Kazancıgil'e tabloların tarafımızdan basılmasına izin veren değerli hoca A. Süheyl Ünver'in kızı sayın Gülbın Mesara'ya ve emeği geçenlere teşekkürlerimi sunuyorum.

Mehmet CANSEVEN
Vali

T E Ş E K K Ü R

Cumhuriyetimizin 75. ve Osmanlı Devleti'nin 700. Kuruluş Yıldönümleri'nin Edirne'deki kutlama programına, Sayın Valimiz Mehmet CANSEVEN tarafından, kalıcı olması amacıyla bir de, konu ile ilgili yayınlar yapılması alınmıştır.

Bunlar arasına, benim de daha önceleri yayınlanmış olup, mevcudu tükenmiş bulunan bazı kitaplarımla, yeniden hazırlamakta olduğum bir albüm ve yine, Edirne Tarihi ile ilgili iki kitap ta alınmış bulunmaktadır.

Tarihsever ve kadirbilir Valimize, bu ilgilerinden dolayı teşekkürlerimi sunmayı borç bilirim.

Yrd. Doç. Dr. Ratip KAZANCIGİL

Prof. Dr. A. SÜHEYL ÜNVER (1898 - 1986)

Prof. Dr. A. Süheyl Ünver, Posta Telgraf Nezâreti İstanbul Muhaberat-ı Umumiye Müdürü Tırmavâlî Mustafa Enver Bey ile Hattat Şevki Efendinin kızı Safiye Hanımın oğlu olan, Ahmet Süheyl 17 şubat 1898 yılında İstanbul'da Haseki'de doğdu.

Babasından Arapça ve Farsça'yı öğrendi. Daha sonra Menba-ül İrfan adlı özel okulun 3. sınıfına kayd oldu. 1912'de Mercan idadisine girdi, 1915 yılında burayı bitirdi. Aynı yıl girdiği sınavı kazanarak, Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriye'ye girdi. 1916 yılında buradan Darülfünun Tıp Fakültesine geçti. Darülfünunda öğrenciliği devam ederken Medrese't-ül Hattatın'e giderek ebru ve tezhip sanatı öğrendi. 1919-1920 yılları arasında Şems-ül Mekâtip ve Mekteb-i Güzin'de hüsn-i hat, resim ve ahlak dersleri verdi. 1920 yılında tıp fakültesini bitirdi.

15 Mayıs 1923 yılında Dar-ül Hilâfet-ül Aliye medreseleri tabibliği'ne atandı. Burası lağv edilinceye kadar on ay burada çalıştı. 1924 yılında Haseki Hastanesi Serriyat-ı Dahiliye ve intaniye asistanlığına atandı. Burada, önce Dr. Galip ATAÇ, sonra Dr. Hicabi Vehbi ve daha sonra Dr. Hasan Vasîf Somyürek beylerin asistanı olarak çalıştı. 1927 yılında Dr. Akil Muhtar Beyin desteği ile Paris'e, Pitié hastanesine Prof. Dr. Marcel Labbe'nin yanına gitti. 1929'da İstanbul'a dönünce Sanayi Mektebi muallimliğine devam etti. 1930 yılında Serriyat-ı Tedaviye ve Farmakodinami müderris muavinliği sınavını kazanarak göreve başladı; ve 1932 yılında "Koproloji" adlı kitabını yayınladı. Bu yıllarda Tıp ve kültür tarihi üzerine çalışmalarına başladı.

Atatürk'ün, 1933 yılında gerçekleştirdiği üniversite Reformunda, Tıp Tarihi ve Deontoloji kürsüsünün başına getirildi. Üniversite dönemindeki çalışmalarını, Türk tıp Tarihi ve ilimler tarihi üzerinde sürdürdü. Türkiye'de ilk Tıp Tarihi Enstitüsü ve Müzesini kurarak burayı zenginleştirdi. 1935 yılında Dr. Feridun Nafiz UZLUK ile birlikte Türk Tıp Tarihi Arşivi (Archives d'Histoire de la Médecine Turque-Archiv für Geschichte der Türkischen Medizin) adlı bir dergiyi üç ayda bir çıkartmaya başladı.

1936 yılında başladığı, Güzel Sanatlar Akademisi "Türk Minyatürü" hocalığını 1956 yılına kadar sürdürdü. 1939 yılında Profesör, 1954 yılında Ordinaryüs Profesör oldu.

18 Mart 1951 yılında "Dr. A. Süheyl ÜNVER" arşiv ve kütüphanesini kurdu. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi ikiye ayrıldıktan sonra, Cerrahpaşa Tıp Fakültesini tercih eden Süheyl Hoca, burada yeniden Tıp tarihi ve Deontoloji kürsüsünü kurdu. 1973 yılında yaş haddinden emekliye ayrılmasına rağmen, kürsiye gelmeye ve gençleri yetiştirmeye devam etti, ve 14 Şubat 1986 tarihinde kalp yetmezliğinden vefat etti.

Süheyl ÜNVER'in minyatür, resim çalışmalarının yanı sıra sayısı iki bini bulan yayınları da bulunmaktadır.

A. SÜHEYL ÜNVER ve EDİRNE

Süheyl Ünver'in hayatında Edirne'nin önemli bir yeri vardı. Bu yeri anlayabilmek için Dr. Rifat Osman Bey'in yardımına ihtiyacımız var. Çünkü, Süheyl Ünver, Edirne'ye Rifat Osman Bey kapısından girmiştir.

Edirne, her ikisinde de sabit nokta ve amaçdır. Değişken olanlar ise, Rifat Osman ve Süheyl ÜNVER'dir. Her ikisi de Edirne meşalesi etrafında uçan pervanelerdir.

Her ikisi de sırlıslıklam Edirne aşığıdır. Yalnız, bilmemiz gereken nokta, Süheyl ÜNVER'i, bu meş'aleye çeken Rifat Osman olduğudur.

Her iki değer, 1923 yılında İstanbul'da Ressam Rıza Bey'in yanında buluşurlar. Bu sırada Süheyl ÜNVER 25 Rifat Osman 49 yaşındadır. Aralarındaki bu yaş farkı, onların kaynaşmalarına mani olmaz. Sanki yıllardan beri birbirlerine hasret iki dost gibi derhal kavuşurlar.

Süheyl ÜNVER, sönmüş olan Rifat Osman volkanını ateşler. Bu volkan, lav yerine sanat, edebiyat, tarih, mimari, resim ve fotoğraf, hâsılı, zengin bir kültür ürünü püskürür.

Bu görüntü Süheyl ÜNVER'i adeta büyülemiştir. O anda, Rifat Osman'ın fırçasıyla Edirne kırmızısına boyanır. Oadaki Edirne aşkı işte böylece başlar ve ömrünün sonuna kadar da sürer.

Bakınız Süheyl ÜNVER, 1923 yılında Rifat Osman'nın kendisini Edirneye bağlayışını nasıl anlatıyor.

-“İşte bir insan ki, ben daima hürmetle düşünür ve kendisini pek başka severim.”

-“Rifat Osman Bey doktordur. Doktorlar biliyorsunuz aşı da yaparlar. Bana Dr. Rifat Osman aşısı yaptı. Edirne'nin kültürünü aşıladı. Ve öyle tuttu ki, ben artık Edirne için yaşıyorum. Edirne'nin ruhunu aşıladı. Eserlerini değil.”

İşte Süheyl ÜNVER, Rifat Osman Beyin aşıladığı bu Edirne aşkıyla, hemen her fırsatta Edirne'yi ziyaret etmiş ve izlenimlerini mütadi olduğu gibi defterlerine yazmış ve bunları da fotoğraflarla, yerinde yaptığı suluboya tablolarla süslenmiştir.

Süheyl ÜNVER'in, bunlardan başka, Edirne'nin Tıp Tarihimizdeki yeri, Edirne Mevlevihanesi Tarihine giriş, Edirne Kırkanbarı, Edirne Muradiye Camii, Edirne'de Fatih'in Cihannüma Kasrı isimli Edirne ile ilgili eserleri vardır.

“Ben artık Edirne için yaşıyorum” diyecek kadar yaşamını bu kentle özdeşleştirmiş olan A. Süheyl ÜNVER; konuşmalarında “her şey biter, Edirne Bitmez” demekte ve etrafındakilere de Edirne sevgisini aşılamaktadır.

O'nun, Edirne'de yapmış olduğu sulu boya Edirne tablolarını bir albüm halinde yayınlatan Edirne Valisi Sayın Mehmet CANSEVER'e bu kadirbilir hareketi, hocamızın mübarek ruhunu şâd etmiştir.

Ulu tanrıdan, Hocamıza rahmet dilerken Sayın Valimize de bu asil davranışından dolayı minnet ve şükranlarımızı arz ederim.

Kuşkum yok ki, bütün Edirneliler ve Edirneyi sevenler de benim bu dilek ve temennilerime gönülden katılırlar.

Dr. Ragıp KAZANCIGİL

Dr. Rifat Osman - Dr. Süheyl Ünver taraması (Edirne'de Selimiye Camii)

Dr. Rifat Osman - Dr. Süheyl Ünver taraması (Edirne'de Selimiye Camiinin gurup vakti silüeti)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Ekmekçizade Ahmed Paşa köprüsü)

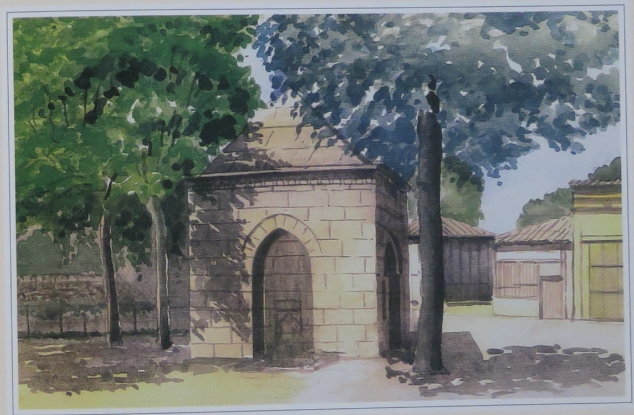
Dr. S. Ünver (Edirne'de Muradiye Küçük Pazar'ında kale içinde birer dükkân)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Darü'l-Hadis Camii)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Sarayhan köprüsü)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Sarayhan başında meydan çeşmesi)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Mihalgazi Camii)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Sokullu Mehmed Paşa hamamının arka tarafı)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Üç Şerefeli Camii, arkasında Peykler medresesi)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Mezid Bey Hamamı)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Muradiye Camii)

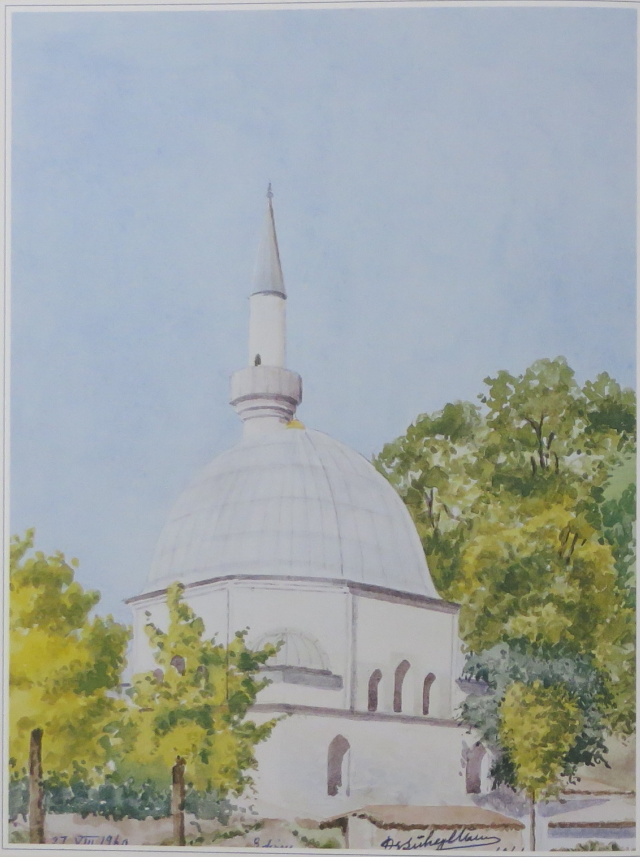
Dr. S. Ünver (Edirne'de Şah Melek Camii)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Selçuk Hatun Camii)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Muradiye Camii)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Ayşe Kadın Camii)

Dr. S. Ünver (Edirne'de bir camii)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Selimiye avlusunun bir kısmı)

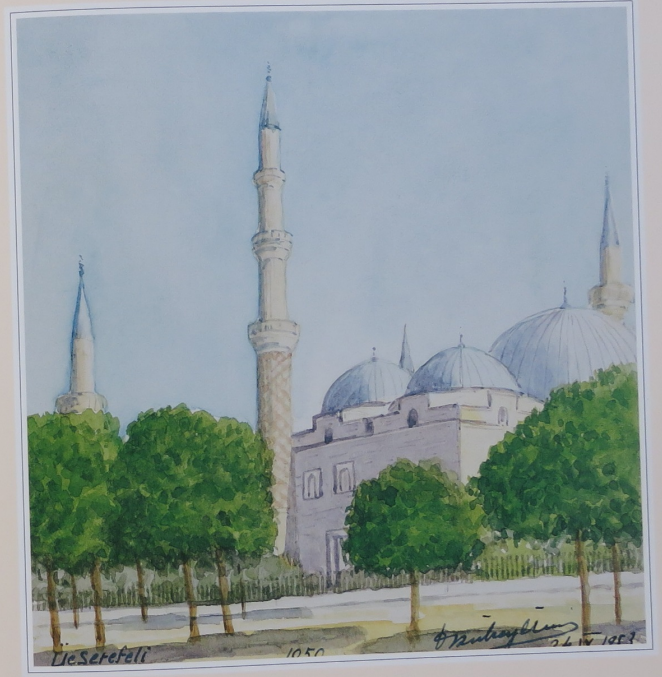

Dr. S. Ünver (Edirne'de Beylerbeyi kabristanındaki bir türbe bakiyesi)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Sokullu hamamı kubbeleri ve Üç Şerefeli Camii minareleri silühetü)

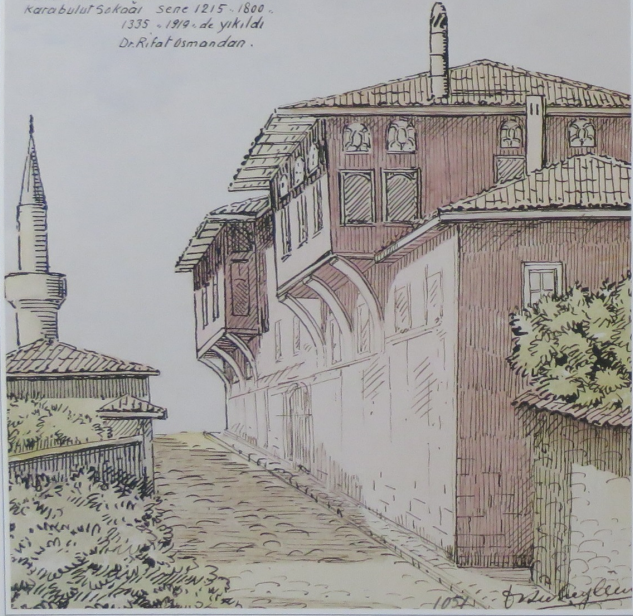
Dr. S. Ünver (Edirne'de Muradiye yolunda sarı cami)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Hekim Lâri Çelebi Harab Camii minaresi ve Tahta kale hamamı)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Üç Şerefeli Camii)

Edirne : Hazinekar Sinan mahallesini
Karabulut Sokakı. Sene 1215 - 1800 .
1335 - 1919 . de yıkıldı
Dr. Rifat Üsmandan .

Dr. S. Ünver (Edirne'de eski bir ev)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Şah Melek Camii)

Dr. S. Ünver (Edirne kalesi surlarından bir parça)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Bülbul adasından Tunca)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Selimiye Camii mahfeli çinilerinden)
Dr. S. Ünver (Edirne'de Darülhadişte türbeler)

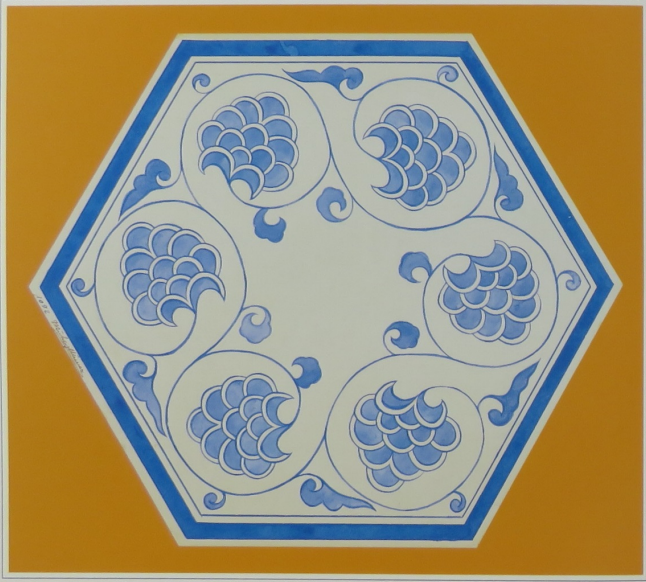
Dr. S. Ünver (Edirne'de Muradiye Camii ve Yenipazar'da Sarı Minareli Camii)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Eski Cam i)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Gâzi Mihal hamamı harabesi)

Dr. S. Ünver (Edirne Muradiye Camii çinilerinden XV. asır)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Muradiye Camii çinilerinden XV. asır)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Selimiye Camii çinilerinden)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Muradiye Camii 6 köşe çinilerinden)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Edirne Muradiye Camii altı köşeli çinilerinden)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Edirne Muradiye Camii altı köşeli çinilerinden)

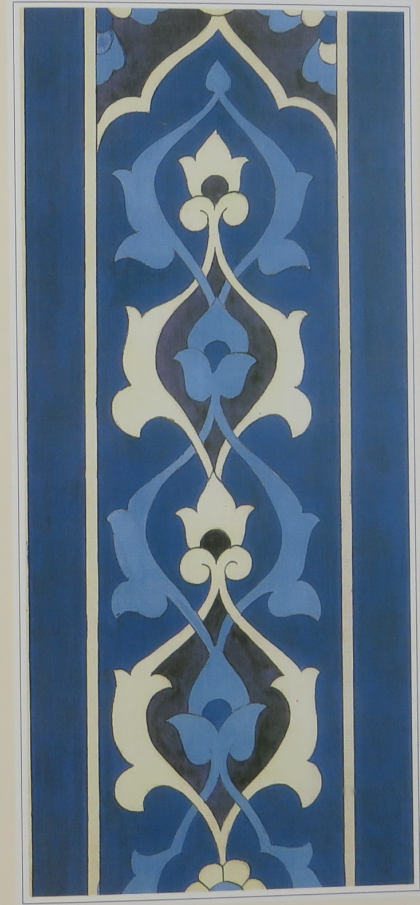
Dr. S. Ünver (Edirne'de Edirne Muradiye Camii altı köşeli çinilerinden)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Edirne Muradiye Camii altı köşeli çinilerinden)

r. S. Ünver (Edirne Muradiye Camii 6 köşe çinilerinden)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Şah Melek Camii çini bordürlerinden XV. asır)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Muradiye Camii mihrabı içindeki çini panonun üçte biri)

Dr. S. Ünver (Edirne'de bir mezar taşında çift başlı kartal 1973)

Dr. S. Ünver (Edirne'de müşirlik dairesi arkasında eski bir ev)

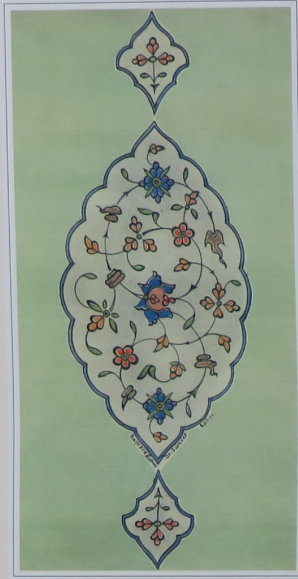
Dr. R. Osman (Edirne Sarayı bostancılarından bir tip)

Dr. S. Ünver (Bir Edirne lâke cilalı kapağı. Asmalı Seyid Hafız imzalı sene? XVIII. asır)

Dr. R. Osman (Edirne'de Ağa Hamamı caddesinde bir ev. 1919 senesinde mevcut. Arkasında yine aynı caddede fon çeşmesi ve altında dükkânlı eski bir ev)

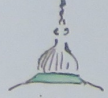
Dr. S. Ünver (Edirne Müzesinde Bayezid II. devri bir kap şemsesi motifi)
Dr. R. Osman (Edirne'de Karabulut-Meydan mahallesinde-eski bir ev ve mimari parçaları)

Dr. R. Osman (Edirne'de Haznedar sinan Bey mahallesinde bir eski ev, arkada keza bir ev, 1921 senesi)

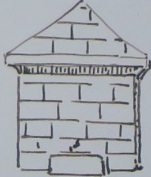
۱۰۰۰

اودنه ده اؤدر برخان اودنه مې و... بولجا سله بر يمين ديار... اودنه ده خليه
صبا سايه د ياي صخره مې قهقهه مې... اودنه ده خليه مې د ياي صخره مې
جيه سله خليه مې قهقهه مې...

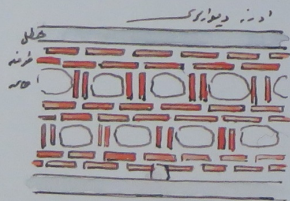
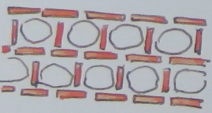

سله سله سله
آهسته سله سله

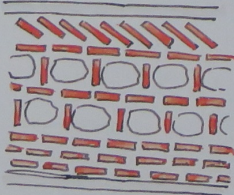
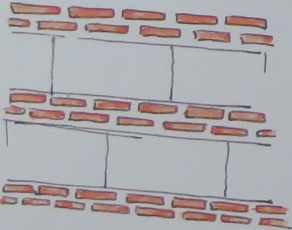
سله سله سله سله سله سله
سله سله سله سله سله سله
سله سله سله سله سله سله

اودنه ده خليه مې قهقهه مې

اودنه ده خليه مې قهقهه مې

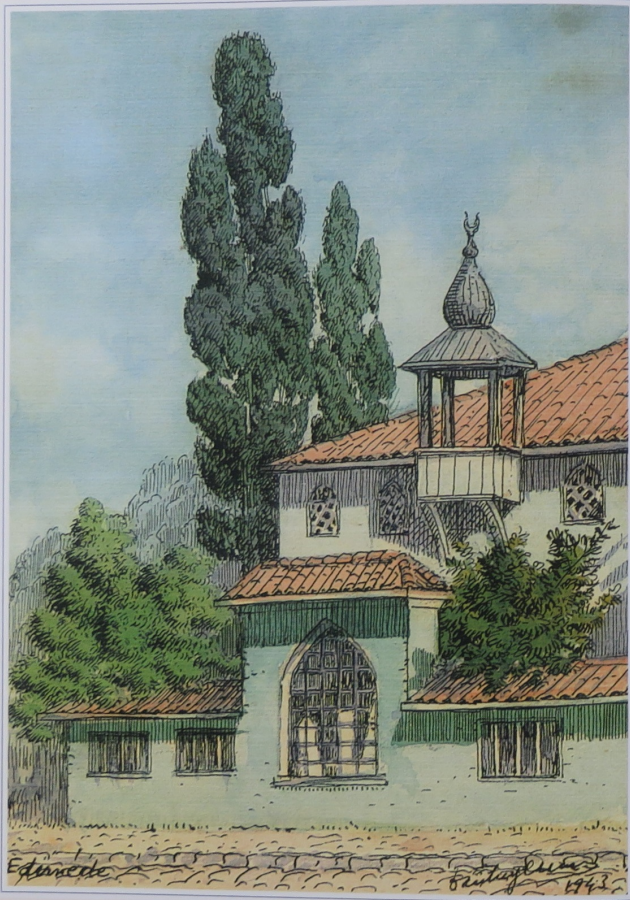

اودنه ده خليه مې قهقهه مې...
اودنه ده خليه مې قهقهه مې...

Dr. S. Ünver (Edirne'de taş ve tuğla duvarı inşaatından örnekler 1926)

Dr. S. Ünver (Edirne Müzesinde N. 1344 ve N. 1348 sayılı kitabe şemşelerinden iki örnek)

Dr. S. Ünver (Edirne'de bir tekke)

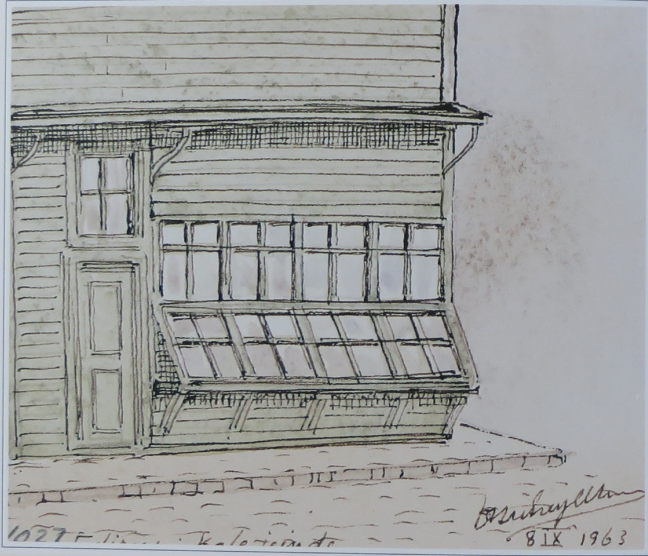
Dr. S. Ünver (Edirne'de Dr. Rifat Osman bahçesinde bir çiçek, 1942)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Muradiye çinilerinden)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Harem dairesinde Valide Sultan Kasrı ve hazine silüeti)

Dr. S. Ünver (Edirne Sarayı kapılarının birinin silüeti, 1927)

Dr. S. Ünver (Edirne Sarayında Avcı Sultan Mehmed tebdil kasrı 1928)

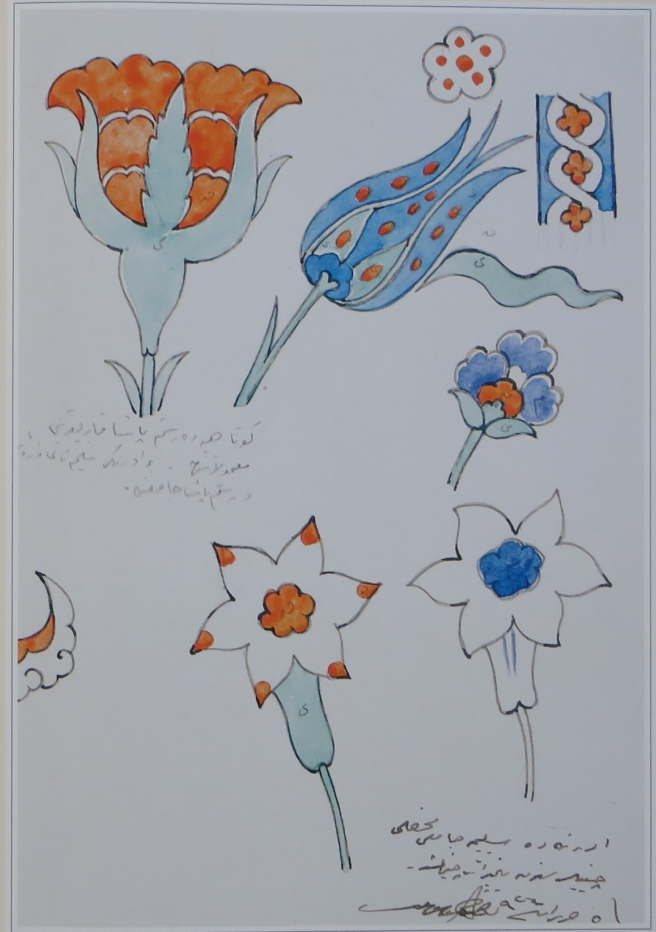
Dr. S. Ünver (Edirne kale içinde bir ev, 1926)

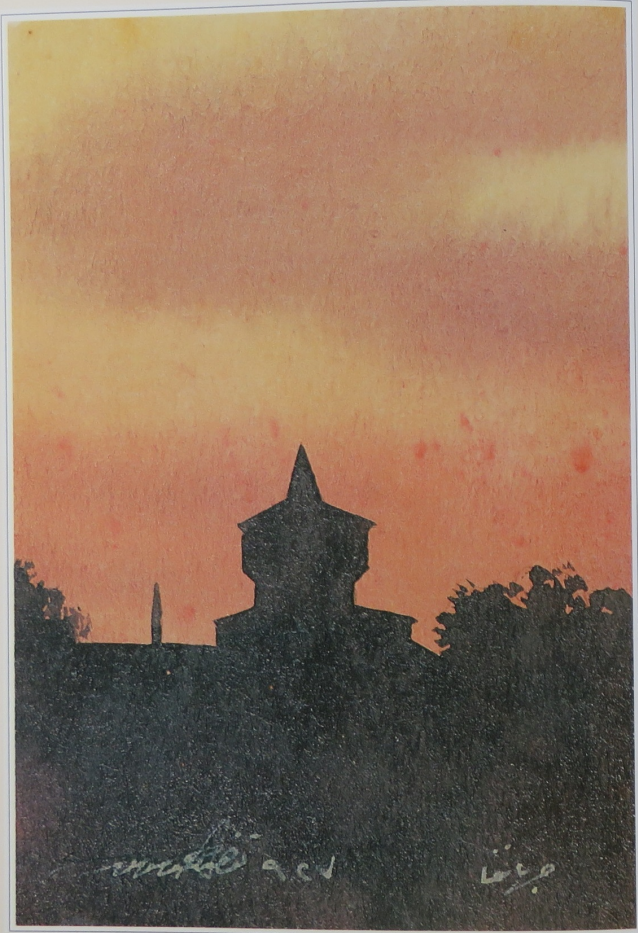
Dr. S. Ünver (Edirne ocak bacalarından, 1926)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Muradiye mihrabı istelaktitleri-çinilerde)

Dr. S. Ünver (Edirne Selimiye Camii mahfeli çini çiçeklerinden örnekler)

Dr. S. Ünver (Edirne Sarayı'nda Cihannüma kasrı silüheti, 1927)

Dr. S. Ünver (Edirne Muradiye Camii çinilerinin çiçekleri, 1926)

Dr. S. Ünver (Edirne Muradiye Cami çinlerinin çiçekleri, 1926)

Dr. S. Ünver (Edirne Muradiye çinlerinden motiflerinden örnekler)

Dr. S. Ünver (Edirne Muradiyesinden bir ufak çini örneği)

Dr. S. Ünver (Edirne Muradiye çinileri motiflerinden 1926)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Muradiye Küçük Pazarında bir mescid, 1963)

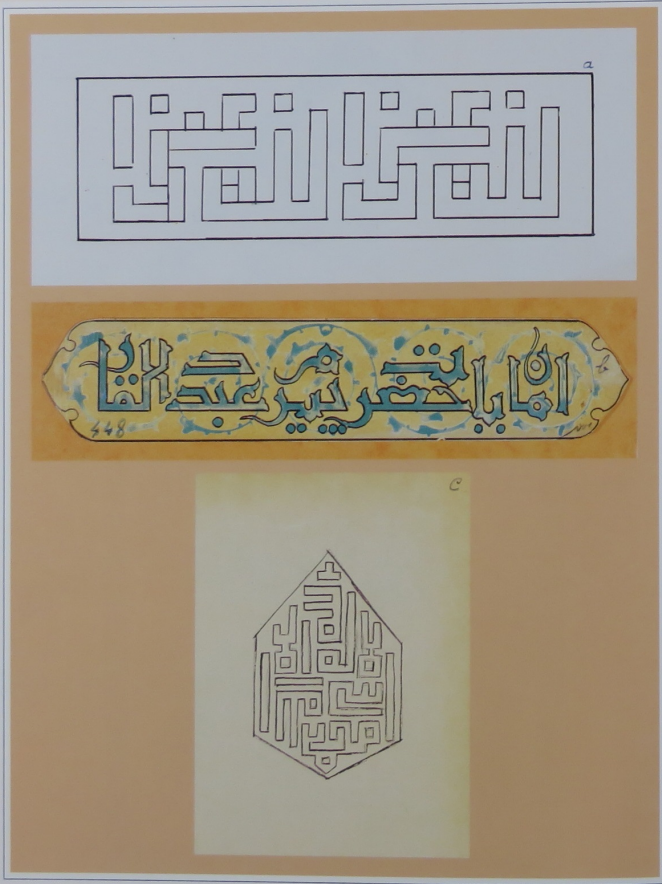
Dr. S. Ünver (Edirne'de Muradiye Camii mihrab istalektik çinilerinden bir parça)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Muradiye Camii çinilerinden XV. asır)

Dr. S. Ünver (Edirne'de Muradiye Camii çinilerinden XV. asır)

A- Dr. S. Ünver (A- Edirne'de Şah Melek Camii kapısı çevresinde "Allah Gani" ibaresi.
Fırze renkte çini hendesi parçaları taşla oyulan yerlere yerleştirilmiştir.
B- "Aman yâ Hazreti Pirim Abdülkadir" ibaresi Dr. S. Ünver tarafından tertiplenmiştir.
C- "Lâilâhe illâllah Muhammed Resullullah" ibaresi. Mâkûlî yazı ile tertip.

